

eller det var maaske endog 30 pCt. over, hvad man kunde faa Arbejdet for i Udlandet. Her er et virkeligt Eksempel paa, at man har været i Stand til under de daværende Forhold at forhandle sig til Rette mellem Arbejdere og Arbejdsgivere for at holde en Virksomhed i Gang og holde Arbejderne i Arbejde — selv om det var til en lavere Løn — og derved undgaa Arbejdsløshed. Et lignende Eksempel er det med den bornholmske Kaolinindustri. Ogsaa her gik Arbejderne ind paa at arbejde til en lavere Løn, idet der samtidig ydedes et Tilskud fra Statens Side, for at denne Virksomhed kunde holdes i Gang. Den blev derved i Stand til ikke blot at forsyne Hjemmemarkedet, men ogsaa at optage Konkurrencen i Udlandet.

Hvis man vil forebygge den truende Arbejdsløshed, kan det kun ske ved, at de producerende Virksomheder holdes i Gang i saa stort Omfang som paa nogen Maade muligt, men, som jeg sagde før, det kræver Ofre, ikke blot fra Kapitalens Side, men ogsaa fra Arbejdernes. Her ligger den store Vanskelighed, en Vanskelighed, der dog ikke er større, end at den med god Villie fra de interesserede Parters Side maa kunne overvindes. Og derfor er det store Spørgsmaal i denne Situation ikke, om den højtærede Socialministers Forslag bliver gennemført eller ej, men om man fra Arbejdernes og Kapitalens Side vil bringe de Ofre, der er Hovedbetingelsen for, at vi undgaar den store Arbejdsløshed, og om man fra Ministeriets Side er villig til at yde sin Medvirkning til paa dette Grundlag at overvinde Vanskelighederne.

Paa mit Partis Vegne vil jeg da opfordre Ministeriet til her at gøre en Indsats og søge at faa bragt Orden i dette Forhold, saa vi kommer til at staa overfor rimeligere Produktionsomkostninger end dem, vi har i Øjeblikket; saa bliver der langt bedre Betingelser for, at Virksomhederne vil kunne holdes i Gang, og saa forebygger man et Onde i Stedet for at bøde paa det ved betydningløse Lovbestemmelser af den Art, som der her er Tale om.

Christmas Møller: Det var for saa vidt ejendommeligt, at der ikke ved Indledningen til denne Debat efter de bedste Mønstre, ligesom der blev givet Anvisning paa helst ikke under Finansloven at tale om Valutaspørgsmaalet, blev henstillet under denne Sags Behandling ikke at tale om Erhvervskrisen, for hvis man ser paa det foreliggende Lovforslag, saaledes som det er bygget op, og paa det, der er Ministerens

Indsats i hele denne Sag, skulde man synes, det maatte have været ham behageligst, om en saadan Henstilling var givet.

At den danske Kronens Stigning vilde betyde store Vanskeligheder for vore Erhverv og stor Arbejdsløshed, er noget, som tidligere Talere har fremhævet, og som man altsaa fra alle Sider har været klar over. Man skulde derfor synes, det havde været naturligt, om Ministeriet, som ogsaa har været klar herover, var kommet med en samlet Plan. Der kan jo ikke være den fjerneste Tvivl om, at dette Ministerium i særlig Grad har følt sig kaldet til at tage dette Spørgsmaal op. Der er Gang paa Gang af Ministeriet og af det egentlige Regeringsparti udtalt, at en af de Opgaver, man i særlig Grad vilde tage Vare paa, var Arbejdsløshedens Bekæmpelse, Erhvervslivets Fremme. At det nuværende Folketingsflertal ogsaa i særlig Grad har følt sig kaldet til at løse de store Vanskeligheder, som den danske Kronens Stigning og de deraf følgende Forhold fremkalder, kan der ej heller være nogen Tvivl om. Men det er ejendommeligt at se den uhyre Forskel, der er imellem den Stilling, Ministeriet nu indtager, og den Lethed, hvormed Socialdemokraterne, inden de dannede Ministeriet, mente at kunne løse alle disse Spørgsmaal. Der har jo om Arbejdsløsheden og om Erhvervskrisen, ganske vist under noget andre Forhold, været store Debatter her i Salen, og jeg vilde gerne have Lov til at nævne et Par enkelte Kendsgerninger, som viser, hvor overordentlig let det var for Socialdemokratiet og ogsaa for det radikale Venstre at klare det hele, da Ministeriet hed Neergaard; havde den Gang en Socialminister eller en Indenrigsminister ovovet at fremsætte et saadant bitte Forslag som dette, er der ikke den fjerneste Tvivl om, at det var blevet mødt med et Par Dagsordener fra de to samarbejdende Partiers Side. Den 6. Februar 1923 stillede den nuværende Statsminister som Ordfører for sit Parti et Forslag til Dagsorden her i Tinget, hvori han gav en Oprensning af alt, hvad der skulde gøres til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, og der var ikke Tale om smaa 3 Millioner eller 8 Mill. Kr., som ikke kostede Staten noget, som man fik Rente af, saa det hele slet ikke betød noget for Staten; nej, der var Tale om, at Lille Bælts Broen helst skulde bygges i det daværende Ministeriums Tid, og Masnedø Broen skulde der ogsaa tages fat paa; der skulde ske hurtig Fremme af Dobbeltsporanlæg og Istandsettelse af Landets Veje i et ganske andet Omfang,